

Izhaja
v ponedeljek, sredo
in petek.

Stane mesečno Din 7.—
za inozemstvo Din 20.—.
Posamezna številka
1 Din.

Račun poštno-čkovnega
zavoda št. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravnništvo:
Celje
Strossmayerjeva ulica 1.
pritličje.
Rokopisov ne vračamo.
Oglaš po tarifu.
Telefon int. št. 65.

„Amputaška“ afera.

Zadnji teden so bili predali vseh naših večjih listov polni poročil, izjav in protiizjav o »amputaciji« (doslovno »odrežanju«) Slovenije in ožje Hrvaške od naše kraljevine. O tej gorostasni in protinaravni aferi bode dobro podati tudi v našem malem provincijalnem listu nekaj podatkov (kljub temu, da je grozno govoriti o rezanju kakšnegakoli živega bitja in tudi žive države ter domovine).

Kakor se bode morda še kdo spominjal, je od srbijanskih politikov prvi vrgel v javnost frazo o »amputaciji« pokojni Stojan Protić v svojem listu »Radikal«. On je takrat to utemeljeval na sledeči način: »Ker Hrvatit niso zadovoljni v tej državi in ker mi (Srbi) hočemo nekaj, kar oni nočejo in obratno ter se pometakem ne moremo sporazumeti, je treba, da se ločimo.« Vendar pa se Protić ni natančneje izjavil niti o mejah med odrezano Hrvaško in Srbijo niti o načinu, kako bi se naj amputacija izvedla. Nikola Pašić je tedaj odklonil amputacijo čisto kratko in pravilno: »Tako se ne može, Stojan je izgubio nerve.«

Zanimivo je, da se je Protić v tistih časih razgovarjal o »amputaciji« tudi z nekaterimi hrvatskimi politikmi, med njimi s pokojnim dr. Ivanom Lorkovićem, kateri je po ustnem sporočilu zastopal mišljenje, da naj bi se Hrvaška in Srbija razmejile tako, da bi sremski okraj Vukovar, Zupanja in Vinkovci pripadli Hrvatski, tako, da bi tekla meja po vrbaški dolini preko vznožja hercegovskega pogorja do Pake Kotorske, dočim bi tvorila Slovenija s Prekmurjem lastno državo, neodvisno od Hrvaške in Srbije, v kolikor ne bi hotela sama kake ožje zveze z jedno ali drugo in če se ne bi ustvarila zveza treh držav z gotovimi skupnimi zadevami.

Kasnejši dogodki (sprjem ustave, vlade s centralistiškimi programi so šli preko misli na kako »amputacijo« (kar je konečno ustalilo skupno državno idejo). Toda hrvatsko vprašanje ni bilo rešeno, kar je bil glavni razlog za to, da Pašić ni hotel delati na ujedinenje z Bulgarijo kakor mu jo je predlagal kasneje ubiti Stambulijski. Pašić je bil mnenja, da se mora preje urediti razmerje s Hrvati, bodisi s sporazumom, bodisi s časom, na kar bi postal predlog Stambulijskega aktualen. Ko je še l. 1925 Radićeva stranka priznala vidovdansko ustavo, se ni govorilo več o »amputaciji«, celo revizija ustave ni bila bogve kako aktualna. Ako bi bilo pri srbijanskih poli-

tikih več razuma in manje sebičnosti, bi bilo pri tem tudi ostalo. A po smrti Pašićevi so prišli do večje besede razni politiki malega koncepta, ki so mislili, da imajo za se in za svoje ožje srbske kraje več dobička, ako ljubkujejo z velikosrbsko ideologijo. Poznalo se je to zlasti v demokratski stranki. Padle so besede, da »digu ruke od Hrvaške«, izjava Timotijeveva v skupščini o Hrvatih (»pa neka erkn«), eno in drugo, tako da se je mogla v prenapetih glavah nekaterih srbijanskih politikov proti vsaki skušnjavi in pameti, proti našemu skupnemu državnemu idealu in proti mišljenju vseh jugoslovanskih patriotov razviti taka ideologija:

»Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ni drugaga kot razširjena Srbija, v kateri smo mi centralni del, jedro, vsled česar pripada tudi nam premoč. Hrvati se s tem ne bodo tako hitro zadovoljili, mi smo pa preslabi in imamo tudi dovolj lastnih skrbi, da bi mogli stalno vladati nad Hrvati, ki nas itak sovražijo. Zato je bolje, da se razidemo. S tem bi odpadlo tudi reševanje cele vrste vprašanj, ki so nam neprijetna. Srbija bi bila nacionalno skoro homogena, one male narodne manjšine bi ne motile. Nadalje bi se mogel doseči sporazum z Italijo. Mi bi se pa mogli posvetiti predvsem južni Srbiji in urediti svoje razmere do Bulgarije. Hrvati onstran Ilove (pri Novski!) in onstran Une vključivši Split z okolico se prepuste usodi (naravno da tudi Slovenci).«

Morda bodo imeli prav oni, ki trde, da so ti načrti mnogo pripomogli k splošnemu zaostrenju politične situacije v Beogradu že davno pred usodnim 20. junijem. Ko je pa po tem žalostnem dogodku dala Vukičević-Davidović-Koroščeva vlada svojo demisijo in se je Stj. Radić po zunanem zacementu svoje rane spravil v Zagreb, so pa predlagali po trditvi hrvatskega časopisja dne 7. julija šefi takozvane četverne koalicije (izvemši dr. Korošča) amputacijo zapadnih krajev države in sicer takoj praktično tako, da bi se umaknila armada do Novske in bi se obvestile o tem dejstvu sosedne države, češ, da je v Zagrebu po Radićevem povratku pričakovati itak revolucije, v katero se pa Srbija vobče ne želi vmešavati.

Ta poročila je potrdil tudi g. Svetozar Pribičević, na kar se je zgodilo sledeče:

V petek je beogradska telegrafska agencija »Avala« razposlala sledeče službeno poročilo:

»Z najmerodajnejšega mesta se odločno zanika trditve Svetozarja Pri-

bičevića, da so bili 7. julija od strani voditeljev današnje vladne koalicije stavljeni predlogi za amputacijo hrvatskih krajev od Jugoslavije. Ko je hrvatski prvak g. Predavec predlagal, naj se ustanovi samostojna Hrvatska in ko se je nato Stjepan Radić proti zdravniškemu nasvetu predčasno vrnil v Zagreb, je bil pozvan Svetozar Pribičević, naj precizira stališče KDK. Svetozar Pribičević je tedaj sporazumno s Stjepanom Radićem dal obvezno izjavo, da borba KDK ni naperjena proti integriteti države. S tem se lahko ta afera smatra za završeno.«

Na to službeno poročilo je dal gosp. Svetozar Pribičević v Zagrebu novinarjem še sledeče pojasnilo:

»Dan pred odhodom pokojnega Stjepana Radića v Zagreb sem bil poklican na dvor. Tam so se že nahajali šefi četverne koalicije, ki so zahtevali pojasnila o Radićevem in mojem stališču do države. Že tedaj sem izjavil, da smatram za žalitev, ako bi moral odgovarjati na vprašanja, ali je KDK za to državo. Obratno pa sva Radić in jaz bila popolnoma v pravu, ako sva stavila šefom četverne koalicije vprašanje, ali so oni za to državo, kajti oni so dejansko s svojo katastrofalno politiko in s svojim destruktivnim delovanjem dokazali, da rušijo državo in da so proti državi.«

Tedaj mi je bilo sporočeno, da šefi četverne koalicije predlagajo kot najboljši izhod, naj se razidemo kakor Norveška in Švedska. Podprli so ta svoj predlog s celo košaro argumentov, s katerimi so dokazovali, da je taka razdružitev še najboljša rešitev naših odnošajev. Razume se, da so me ti predlogi in ta stališča zaprepastila, zlasti ko sem uvidel, da je neposreden povod teh njihovih predlogov izjava g. Predavca, ki ni bila ne merodajna za naš pokret v prečanskih krajih, ne obvezna za KDK in niti točno reproducirana v javnosti. Naj bo že kakorkoli s to izjavo, vendar ni mogla biti povod za predlog, s katerim se ne samo ruši državno edinstvo, nego se tudi odstranjujejo skupne državne meje, kar pomeni zločin veleizdaje v smislu naših kazenskih zakonov. V svojem, kakor v Radićevem imenu sem brez oklevanja izjavil, da nasprotujem cepitvi naše države, da smo odločno za državo in da zahtevamo le spremembo državnega sistema oziroma notranjega ustrojstva v smislu enakosti in ravnopravnosti vseh krajev in vseh delov naroda.«

»Ker mi je bilo nato sporočeno, da v inozemstvu krožijo vesti, kakor da stoji naša država pred razpadom in da je zato potrebno dostaviti našim po-

slaništvom radi njihove orientacije posebna navodila, sem tedaj zdikiral izjavo, v kateri je bilo obrazloženo Radićevo in moje stališče, kakor tudi stališče KDK. Jaz sem to izjavo dal pred krono in jo izročil kroni, ker nisem hotel stopiti v noben stik s šefi četverne koalicije, zlasti po njihovem veleizdajniškem predlogu o razcepu države. Moja izjava je bila iz dvora oddana v predsedništvo vlade in odtod poslana v svet.«

Vidi se, v kaki nevarnosti smo bili. V interesu našega naroda in države bi želeli, da bi se tako strašne afere več ne ponavljale. To je pač najmanjše, kar moremo reči.

Porota.

Celje, 10. sept. 1928.

Danes se je začelo pri tukajšnjem okrožnem sodišču jesensko zasedanje celjske porote pod predsedstvom predsednika okrožnega sodišča g. dvornega svetnika dr. Kotnika. Kot prvi slučaj se je obravnavalo

hudodelstvo uboja,

ki ga je zakrivil Janez Omerzu, samski rudar v Koprivnici, rojen leta 1901. Zagorje pri Kozjem je znana romarska božja pot, kjer se vrši vsako leto na 5. avgusta cerkvena slavnost. Tudi letos se je zbralo ob tej priliki v Zagorju obilo ljudstva od blizu in daleč. Že na predvečer v soboto je prišel v Zagorje tudi obdolženi Janez Omerzu in je zvečer v gostilni Sušin plesal s svojo zaročenko Štefanijo Ivačić, s katero se je nameraval poročiti v jeseni. Ker je bila gostilna polna in gnječa med plesalci velika, se je neki zagorski fant zadel ob Omerza, ki se je vsled tega raztogotil, začel kleti in kričati, da bo kmalu sam plesal v gostilni. Izrazil se je baje tudi, da bo še enega »mrtvega napravil«. Priča Marko Zalokar pripoveduje, da je v soboto zvečer pričakoval pri cerkvi svojo svakinjo. Tedaj je prišel k cerkvi Omerzu in družbi Ivana Ivačić in Rudolfa Tovornika, stopil pred njega in ga sunil z eno roko v prsa, z drugo pa zamahnil proti njemu s štitelom, hoteč ga zabosti. Zalokar je zbežal med speče romarje, obdolženec pa ga je zasledoval.

Drugi dan, v nedeljo popoldne, je bil Omerzu zopet v gostilni Sušin s svojo zaročenko. Tja je prišel tudi 24-letni posestniški sin Martin Grobin iz Bištrice. V vinjenosti je ta objel Ivačićevo, ki ga je odrinila proti vratom. Nato je ozmerjal Grobin njenega brata Ivana Ivačića z mlečnjakom. Navzoče ženske so Grobina pomirile in

Iz Logarske doline čez Okrešelj — Savinsko sedlo (2.001 m) v avstrijsko Belo.

Lepa je naša domovina in prav nič ne pretiravamo, če štejemo med njene najlepše koticke romantično Logarsko dolino, kjer ima svoj izvirek zelenkasto svetlikajoča Savinja, v koje blagodejnih valovih se je tako prijetno hladiti v vročem poletju, kakor je bilo letošnje.

Lepo število Celjanov si je izbralo tudi letos za kraj oddiha Piskernikovo zavetišče oziroma Tillerjevo kočjo v Logarski dolini. V prijetni družbi, v kateri ni zmanjkalo nikoli zabave, smo preživeli zasluženi dopust, daleč v stran od mestnega šuma in prahu. Marsikdo je bil že prejšnja leta deležen vseh dobrot tukajšnjega letovanja, manjkal seveda tudi letos ni že stari znanec pri Piskerniku, zabavni in ljubeznivi gospod svetnik, brez katerega si že skoro ni mogoče misliti tega letovišča. Da bi se tudi prihodnje leto zopet videli pri Piskerniku zdravi in veseli!

Poslužujoča se ugodnosti svobodne planinske cone, se nas je podala trojica iz Tillerjeve kočje preko Okrešlja in Savinjskega sedla v avstrijsko kopali-

šče Belo na Koroškem. Po udobni poti mimo krasnega slapa pod Rinko smo v slabih dveh urah došli na Okrešelj, kjer nam je v Frischaufovem domu skrbno postregel njega oskrbnik Robnik, star moj znanec izza koroških osvobojevalnih bojev. Blaženi mir, čisti oster zrak in višinsko solnce tukaj zgoraj 1.400 m nad morjem, vpliva na živčevje boljše kakor vsak najboljši zdravilni lek.

Od oskrbnice dobro in okusno pripravljena jed ter udobno prenočišče v tej planinski koči pa nam dasta dovolj svežih telesnih moči za pot skozi groblje in čez snežišče na Savinjsko sedlo, kjer se po 1 in polurni hoji poleg mejnika države S. H. S. in republike Avstrije malo odpočijemo, da uživamo divni razgled, ki se nam podaja tukaj na oficijelnem prehodu iz naše v sosedno državo.

Slovenski Štajer z glavnimi skupinami Savinjskih planin v vsej njihovi krasoti za nami, slovenska Koroška z zelenimi, solnčnimi dolinami v vsej njihovi privlačnosti globoko pod nami, v ozadju očaki Obir, Peca in daleč zadaj stožasti Oster, vsi nekdanj varuhi ob zibeljki starih Slovencev.

Zamišljeni se spustimo navzdol. Na tem mestu naj povdarim, da so planinska pota na naši strani v prav dobrem stanju in skrbno markirana, za

kar gre vsa čast in hvala našemu planinskemu društvu, dočim tega ne kažejo pota na avstrijski strani, ki so v vsakem oziru zanemarjena in ne delajo časti avstrijskemu tur. klubu (Oe. T. K.).

Po dveh urah smo dospeli v dolino in ko smo imeli za sabo še približno enourno pot ves čas skozi smrekov gozd, zagledamo kar naenkrat pred sabo nad cesto, ki vodi na Jezersko, lepo, novo avstrijsko carinarnico, pod cesto pa obširen kompleks poslopij, termalno kopališče Bela (Bad Velach).

Soproga lastnika tega kopališča, gospa Gross, brhka, zgovorna in ljubezniva naša rojakinja iz Mokronoga, nas prijazno sprejme in obrne vso pozornost na to, da smo dobro postreženi. Termalna kopelj nam dobro deluje, tu izvirajoča kislava voda pa nas osveži in nam še poveča tek. Obisk kopališča je zelo obilen. Prostora je v njem predvidenega za 100 gostov, bilo jih je pa takrat 120 in smo se tudi mi morali čez noč zadovoljiti z improviziranimi ležišči. Cene jedem in pijači so zmerne in stoje precej nižje kot v naših kopališčih.

Obiskovalci kopališča so po večini Korošci, ljudje iz raznih prostih poklicov, pa tudi lepo število državnih uradnikov, ki jim gre pač mnogo bolj-

še kot naši ubogi pari, državnemu uslužbencu, ki še niti sanjati ne sme o kakem kopališču.

Ko sem imel zvečer priliko, prebiti nekaj časa v večji družbi kopaliških gostov, sem ugotovil, da razumejo in nekateri celo dobro govore slovenski. Saj je več gospodov iz družbe v bivši Avstriji opravljalo državno službo na Spodnjem Štajerskem. Slovenske pesmi in posebno še koroške dobro pozna in smo tudi tisti večer več slovenskih pesmi odpeli. Najbolj se jim dopade: »... En starček je živel...«

Govoril sem tudi z domačim učiteljem, pri katerem sem takoj opazil, da je sin slovenske koroške matere. Pravil mi je, da mladina govori doma, med seboj in v šoli le slovenski in da ji le z največjim trudom vbije v glavo nekaj nemških besed. Prepričali smo se o tem tudi med potjo v Belo in iz Bele nazaj, da mladina govori le slovenski. Tu na slovenskem Koroškem se nam ni bati, da se slovenski rod tako kmalu iztrebi in je nacionalni položaj koroških Slovencev, kakor posnamem iz celotnega utisa, v vsakem oziru mnogo, mnogo ugodnejši kot naših rojakov v Italiji.

Razpoloženje glede priključitve k Nemčiji pa ni tako sijajno, kot ga skušajo nekateri avstrijski časopisi slikati. Iz tozadevne debate v družbi sem

ga spravile iz gostilne. Iz bližnje Bračunove gostilne, kamor je šel, je opazil, da so odšli Ivačičevi na svoj dom. Šel je za njimi, lomil pri plotu planke in klical Ivačičeve na »auf biks« in jih zmerjal za smrkavce. Kmalu se je obrnil in hotel oditi, tedaj pa sta prišla iz Ivačičeve hiše Ivan Ivačič in Janez Omerzu oborožena s koli. Zadnji je kričal nad Grobinom, kaj da trga late in ko se je ta ozrl, ga je udaril s kolom po glavi, da se je Grobin takoj nezavest zgrudil. Priče potrjujejo, da ni imel takrat Grobin ničesar v roki, da ni hotel nič žalega storiti in da se ni mogel braniti, ker je Omerzu skesano priznava svoje dejanje in pravi, da je udaril Grobina v jezi, ker ga je ta zmerjal za smrkavca in ker je silil za njegovo zaročenko Štefanijo Ivačičevo.

Pri današnji razpravi, ki ji je predsedoval vdss. g. dr. Bračič, zagovornik obtoženca je pa bil g. dr. Juro Hrašovec, je dobil Omerzu 3 leta težke ječe. Razprava je bila že po 11. uri končana.

II. Uboj z nožem.

Na zatožni klopi sedi 25-letni samski hlapec Ljudovik Pajk iz Mrzle Planine pri Zabukovju.

Pajk je bil že drugo leto v službi pri posestniku Janezu Božiču v Dolu. V nedeljo, dne 1. julija je šel z domačim vozom že dopoldne v Krakovo pri Sevnici k Marku Lipovškovi po vreče za ogleje za Franca Kozinca. Ker je Lipovšek posodil vreče brezplačno, je plačal Kozinc v Lipovškovi gostilni za sedem litrov vina, katerega je popilo najmanj deset oseb.

Okrog ene ure popoldne sta se Pajk in Kozinc odpeljala domov v najlepši slogi. S seboj sta vzela tudi hlapca Avgusta Kralja. Zadnji je izmaknil s Kozinčevega klobova krivce, skočil z voza in zbežal po stranski poti proti svojemu domu. Kozinc mu je sledil in zahteval od gospodarja, da mu mora od plače Kraljeve povrniti ukradene krivce.

Med tem časom je vozil Pajk domov in zaspal na vozu. Doma ga je njegov gospodar Božič radi tega okregal. Pajk je prvotno razgrajal in zahteval takojšnji obračun, naposled pa je le prosil gospodraja za odpustanje. Med tem časom je prišel na travnik zaostali Kozinc, katerega je Pajk nahrutil, češ da je on kriv, da sta se z gospodarjem skregala. V prepiru je izdrl na bližnji njivi fiziološko, katero pa mu je Kozinc izdrl iz rok in zavrnel. Pajk je tedaj potegnil iz žepa nož, s katerim je napadel Kozinca in ga večkrat zabodel. Tudi sedaj ga je Kozinc zagrabil za roko in za nož, nakar sta šla oba skupno mirno na Božičevo dvorišče. Tam je pograbil Pajk motiko in hotel z njo preteptati Kozinca. Ta napad je preprečila gospodinja, ki je Pajka nagnala, da se umije, ker je bil ves krvav.

posnel, da se bojijo Avstrijci najbolj valutnega izenačenja, ki bi imelo v Avstriji strahovite gospodarske posledice in pa posebno imajo strah pred pruskimi hegemonisti.

V pogovoru o sedanjih razmerah v naši državi pa so bili člani družbe soglasnega mnenja, da smo prišli iz dežja pod kap in da bi bili bolje storili, če bi bili sprejeli ponudbo o državni ureditvi, ki nam jo je stavil pokojni cesar Karol oktobra 1918. To njih mnenje sem odločno pobijal, jim orisal težkoče, ki niso prav nič manjše kot so bile one v Nemčiji po ujedinenju od leta 1871 naprej. Zatrjeval sem jim, da bo bližnja bodočnost pokazala, da si bomo vendar znali naše državno življenje tako urediti, kakor si ga vsi iskreni Jugoslovani želimo.

Drugo jutro smo nastopili pot nazaj v Logarsko dolino in to čez Pavličev vrh. Zglasili smo se pri imovitem kmetu Pavliču, kjer so se domači zabavali pri igranju harmonike in citer. Med igranjem slovenskih pesmi smo spravili pod streho ponujeno nam kisto mleko, kakršnega se dobi samo v planinah. Ogladal sem se malo po izbi. Zapazil sem na polici knjige, samo slovenske, večinoma nabožne vsebine. Neverjeten slučaj je nanasel, da sem našel med knjigami tudi eno knjigo s štampiljko »Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju«. Ka-

Zvečer so povedali Pajku, da je obležal Kozinc pri potoku ves krvav, nakar se je Pajk naglo odpeljal v Sevnico po zdravnika, pozneje pa je iz jeze stolkel svoj nož na drobne kose. Onemoglega in težko ranjenega Kozinca so prepeljali v Božičevo hišo, pozneje pa na njegov dom, kjer je proti polnoči 3. julija umrl na posledicah notranje izkrvavitve.

Pajk priznava krivdo v polni meri, se dejanja kesa in pravi, da je to storil v popolni pijanosti in zato, ker ga je gospodar radi Kozinca skregal.

Ta obravnava se je vršila z istim senatom in zagovornikom za prvo in je bila končana že po 1. uri. Porotniki so potrdili vprašanje glede uboja in glede pijanosti, vsled česar je bil Pajk obsojen na šest mesecev strogega zapora z vsemi poostitvami.

Dijaški koledar 1928-29, bogato opremljen, lepe vsebine, razpisuje veliko nagradno tekmo v stvarni vrednosti čez 50.000 Din.

Domače vesti.

d † Inž. Jaroslav Plzák. Danes nam je došla vest, da je umrl v Ljubljani rudarski nadsvetnik, vseuč. prof. inž. Jaroslav Plzák, bivši ravnatelj celjske rudarske šole. Rodil se je 31. maja 1876 v Brnu, študiral je gimnazijo v Plznu, rudarsko akademijo v Příbramu ter tehniko in pravo na praški univerzi. L. 1902 je že služboval kot rudniški inženir v Idriji, kjer je kot Čeh vzljubil brate Slovence ter se je na njihovi strani udeleževal nacionalno in politično. Tudi kasneje v Celju je bil pokojnik naš odločen in odlični somišljenik. Iz Idrije je odšel v Mostec na Češko, med vojno pa v Galicijo. V začetku oktobra 1918 je došel v Idrijo nazaj, baš ob porodu naše države. Italijani so ga iz Idrije pregnali; bil je nekaj časa v Velenju, od l. 1919 pa do l. 1927 pa je bil ravnatelj (in ustanovitelj) rudarske šole v Celju. Njegova zasluga je, da uživa celjska rudarska šola v celi državi tako odlični sloves; s svojimi velikimi zmožnostmi, s svojo inicijativo, delom in z materijalnimi žrtvami je ustvaril ta zavod iz nič ter ga je znal obdržati na višku. Vsem nam ostane ta mož v najodličnejšem spominu!

d Glasbena Matica v Celju naznana, da se izjemoma podaljša sprejemni termin gojencev še do preklica, ker se dnevno še nanovo priglašajo stari in novi gojenci. Za izven Celja bivajoče gojence zadošča za priglasitev tudi samo dopisnica, da se vpiše na zavlačuje. Gojenci, ki so imeli svojo razdelitev ur že 5. t. m., imajo redni pouk že 10. t. m. Skupno orkestersko večerje prične že 1. oktobra t. l. pod vodstvom g. Dušana Sancina in istočasno šolanje v komorni glasbi, ki jo vodi ravnatelj šole g. Karel Sancin. — Posejanje teh predmetov je za vse zrelejše gojence obvezno in brezplačno.

ko je ta knjiga zašla semkaj, mi Pavličevi niso mogli pojasniti. Domnevam, da je nekdo knjige iz knjižnic, ki smo jih celjski akademiki ustanovljali v času pred plebiscitom po Koroškem in jih ob plebiscitu nismo mogli več spraviti v Celje, razdelil med naše tamno ljudstvo, kar je bilo edino pravilno in koristno.

Pavličevi so nam pravili, kako željni so naši ljudje tam na Koroškem slovenskih knjig, ki jim tako zelo manjkajo. Tu je pač dovolj hvaležnega dela za naš »Gospodarski zvon« in »Jugoslovensko Matico«!

Srečali smo na nadaljni poti proti meji nekega boljšega kmeta, ki smo ga spraševali malo o sedanjih avstrijskih razmerah. Zdi se mi umestno, da povdarjam, da je med drugim tudi tarna, da so javna bremena v Avstriji že skoro postala neznogljiva, ovirajo ves zdrav razvoj in napredek gospodarstva, politična oblastva poslujejo silno počasi, čakati je treba na rešitev malenkostnih zadev večkrat tudi celo leto, malo hitreje in sigurneje pa gre z bakšišem. Torej tudi v Avstriji ni tozadevno nič boljše kot pri nas! — Majhna tolažba to za naše državljane!

Po debrih štirih urah hoda iz Bele smo prispeli zopet nazaj k Piskerniku, zadovoljni in veseli z utisom, ki smo ga odnesli onstran naših meja.

Dr. Mejak.

d Iz Št. Petra v Sav. dolini. (Sokolska slavnost.) Nebo nam je včeraj podarilo zopet krasno jesensko nedeljo. Št. Peter se je odel v slavnostno obleko. Novo ustanovljeno Sokolsko društvo je počelo ta dan obračun svojega dosedanjega delovanja. Priprave za prireditev so bile skrbno izvršene, telovadišče in veselilni prostor lepo ozaljšana. Vrstili so se šotori z dobro vinsko kapljico, svežim pivom, vsakovrstnimi jedili, suho robo, cveticami, radio-šotor itd. Pohvalno moramo omeniti, da so bile cene zmerne in kljub množici občinstva postrežba jako zadovoljiva. Popoldanski vlak je pripeljal s seboj mnogo sokolov in Sokolstvu naklonjenega občinstva, da vsi podprejo mlado domače sokolsko društvo v njegovem napornem delu. Saj mora šentpeterski Sokol boriti trd boj z zagriženim klerikalizmom. Izpred kolodvora je odšlo sokolstvo z godbo na čelu na telovadišče, kjer so se vršile skušnje za javni nastop. Telovadni nastop se je izvršil kar najlepše. Nastopili so vsi oddelki pod vodstvom svojih vaditeljev. Proste vaje kakor tudi telovadba je kar najlepše uspela. Občinstvo se je čudilo posebno orodni telovadbi. Da je nastop tako lepo uspel, gre posebna zahvala med drugimi društvu tudi celjskemu Sokolu, ki je postavil mnogo dobrih telovadcev, posebno na orodju. Po javni telovadbi se je razvila ob zvokih godbe prav neprisiljena zabava, katero je otvorilo kolo. Trajala je v pozne večerne ure, dokler dragih gostov niso odpeljali zadnji vlaki proti domu. S svojim prvim javnim nastopom je Sokol v Št. Petru pokazal svojo zmožnost za delo na sokolskem polju. Želimo mu krepko po tej poti naprej, da bo prihodnja prireditev še lepša!

d Še dre žrtvi epidemije griže. Poročali smo že svoječasno, da je v vas Lekmarje v občini Sv. Štefan pri Šmarju zanesel neki vojak, ki je prišel na depust, težko grižo, ki je zahtevala že toliko smrtnih žrtev. Večina obolelih oseb je bila oddana v celjsko bolnišnico. Dne 7. septembra sta na griži umrli v bolnici 70-letna viničarka Marija Smole iz Lekmarij in 69-letni posestnik Štefan Sivka. Število umrlih je doseglo 50% vseh obolelih oseb, kar priča o nevarnosti te kužne bolezni, ki jo naše ljudstvo smatra še vedno za lahko stvar, ki se je ni bati. Da ni zdravstvena oblast takoj energično posegla vmes, bogve kako bi se bila bolezen še razširila in kolike žrtve bi bila še zahtevala!

d Promet v Vodnikovih ulici ob stavbi Ljudske posojilnice je vsled nagonilnega stavbnega materiala zelo otežkočen in nevaren za voznike in pasante. Če se je že posojilnici dovolilo, da lahko tam zлага stavbni material, potem bi se merala ulica za drugi promet zapreti. Saj vendar ne bodete čakali, da se zgodi kaka nesreča! Kdo bode odgovoren za njo?

d Opozorilo prevzemnikom državnih del! Ker se nekateri prevzemniki državnih del oziroma naprav hočejo izogniti dolžnosti prijave svojih zaposlenih delavcev odnosno plačila zavarovalnih prispevkov, je Ministrstvo javnih del dalo nalog vsem podrejenim organom, da nobenemu prevzemniku oddanih del ne izplačajo zaslužkov, če ne prinese od pristojnega okrožnega urada za zavarovanje delavcev potrdilo, da je vse delavce prijavi in za te plačal prispevke. Okrožni urad za zavarovanje delavcev bo šel vsem prizadetim na roke na ta način, da jim bo izstavljal plačilne naloge redno vsak mesec na isti dan. Potrdila o plačanih prispevkih pa bode izdajal po želji. (Želeti bi bilo samo, da bi tudi država tako točno plačevala nabave in dela kakor plačujejo podjetniki zavarovalne prispevke.)

d Celjsko pevsko društvo sklicuje prvo skupno pevsko vajo za torek, dne 11. t. m. ob 20. uri v pevski sobi (bivši Gitalnici) v Narodnem domu v Celju. Odbor prosi vse člane-pevce in pevke, da se te vaje polnoštevilno udeležijo ter vabi tudi vse druge pevce, ki imajo voljo sodelovati v zboru, da se vaje udeležijo. Posebno vabi odbor tudi novodošle pevce, ki še niso včlanjeni, na pristop in obisk vaj. Koncert z izbranim sporedom, med drugim večja skladba z orkestrom, se vrši začetkom decembra t. l. Za mnogobrojen odziv prosi odbor CPD.

d Poročila sta se na Mali šmaren gdi. Ivana Kolšek, hčerka čevljarja, moj-

stra in hišn. posestn. g. Martina Kolška s ključavnič. mojstrom g. Ivanom Drstvenškom iz Sevnice. Bilo srečno! d 39. redna velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se vrši v nedeljo 16. septembra 1928 ob 11. uri dep. v gimnazijski telovadnici v Novem mestu. Ob pol 11. uri je istotam zaupni shod, katerega se smejo udeležiti le tisti družabniki, ki imajo na veliki skupščini posvetovalno in glasovalno pravico. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, naj to javi CM-podružnici v Novem mestu (damskemu odboru) do 13. septembra.

d Tenis-sekcija celjskega sportnega kluba je igrala včeraj v Ljubljani proti sekciji »Ilirije« in je podlegla s 4 : 11. Za celjski klub so priborili točke Toplak, F. Burger in Lemajič.

d »Ilirija« v Celju tepena. Pri včerajšnji nogometni tekmi na igrišču pri »Skalni kleti« je zmagal celjski »Atletik« proti »Iliriji« s 6 : 5. — Ponovno pa pribijemo, da so atletiki demonstrativno pozdravili s »hip, hip, hura« mesto s predpisanim »zdravo«. Ljubljanski nogometni podsavez smo že večkrat opozorili na to predrznost, a gospodje v Ljubljani so za take »malenkosti« neobčutljivi in si raje hodijo v Celje po batine. Prava sramota za podsavez, če ne zna ukrotiti celjskih izzivavcev!

d V Dobrovi pri Celju je umrla 70-letna prevžitkarica Marija Majcen.

d Umrl je v celjski bolnici 66-letni sedlar Andrej Stojan iz Hrušovca pri Št. Jurju ob J. ž. Istotam je umrla dne 7. septembra šivilja Josipina Jurša iz Škofjevaši v starosti 22 let.

d Za naše »neutralne« inteligente. V Mariboru se je naselil klerikalni notar dr. Bartol, ki ga priporoča »Slovenski Gospodar« s sledečim vzklikom: »Ne podpirajte nasprotnikov, ampak naše ljudi!« Izvzeti torej pri »podpori« niso, niti gg. »neutralci« in najbrže tudi ne — radikali.

d Nemški kapital v Dalmaciji. Kakor javljajo iz Splita, se zanima nemški bančni konzorcij za zgradbo tvornice za predelavo boksita blizu Drniša. Električni tok bi dobivala tvornica od reke Krke.

d Vrtna veselica se vrši v nedeljo, dne 16. septembra v gostilni Wobner-Brenkovič na Spodnji Hudinji. Vabljeni so vsi prijatelji dobre jedi in pristne kapljice.

d Edina slovenska osnovnošolska učna knjiga za prirodoslovje je knjiga »Prirodne sile in njihove uporabe«, ki jo je sestavil F. Flere. Razen preprostega in metodično prav posrečeno obravnavanega, bogato ilustriranega gradiva, ki služi tako učitelju za obravnavo, kakor učencem za ponavljanje, obsega knjiga tudi strokovno, pa poljudno obdelano in s preprostimi diagrami pojasnjen »radio«, ki vedno bolj postaja neobhodna uporaba elektrike v človeški omiki. Knjigo, ki se lahko kosa s podobnimi deli drugih književnosti, začetkom šolskega leta prav toplo priporočamo. Po oceni in priporočilu Glavnega prosvetnega sveta jo je odobrilo tudi ministrstvo prosvete kot učbenik za prirodoslovje v višjih razredih osnovnih šol. Izšla je v Učiteljski tiskarni, dobiva pa se za ceno 16 Din po vseh knjigarnah.

d Preganjanje zadnjih dveh slovenskih listov na Primorskem. V petek je zaplenil goriški prefekt v Gorici izhajajočo »Goriško Stražo«, kar jasno kaže, da hočejo fašisti uničiti še zadnji slovenski politični list na Primorskem. Hrvati še imajo »Istrsko Riječ«, ki pa najbrže tudi ne bode dolgo živela.

d Ljubljanska pokrajinska razstava se danes zaključuje. Včeraj je bila razstavljena goveja živina (iz naše oblasti se je zlasti postavila živinorejska zadruga v Št. Jurju ob J. ž. z odličnimi pomurci) in se je vršila tekma harmonikarjev. Obisk je bil zelo živahen; »Pondeljek« pravi, da je obiskalo včeraj razstvani prostor 22.000 ljudi.

Šolarji

najboljše in najcenejše

čevlje

kupimo letos samo pri

R. Stermecki,
Celje.

d Umor bivšega orjunaša Egidija Perica v Ljubljani. Kakor je že znano iz časopisja, je v petek zvečer ustrelil neznan storilec skozi kuhinjsko okno zasebn. uradnika Egidija Perica. Strei je bil oddan s sosednega stavbišča in je smrtno pogodil. K tej skrivnostni aferi poročajo iz Ljubljane: »Policija nadaljuje s preiskavo glede umora Egidija Perica, ki je bil obtožen radi vohunstva (v prid Italiji). Za preiskavo je bila velike vrednosti izpoved dveh prič, ki ste videli kritično noč nekaj po pol 9. uri, tedaj takoj po umoru, kako ste se dve osebi žurili proti Viču. Tudi pokojnikova žena sumi v tem pravcu. Policija je zaslišala veliko število oseb, ki so igrale svoj čas v ljubljanski organizaciji Orjune kako važnejšo ulogo. Čuje pa se, da je doslej zaprla samo dve osebi, in to lesnega manipulanta Josipa Kukeca in gledališkega rekvizitera Filipa Kosca. Obdukcija mrliča je pokazala, da je bila dum-dum kroglja, ki je usmrtila Perica, izstreljena iz karabinke, ki so jo našli v bližini hiše. Ta kroglja je Pericu strašno raztrgala prsi nad srcem in mu je tudi razbila levi laket. Ljubljansko redarstvo je razširilo preiskavo tudi na pokrajino in se čuje, da je na Bledu zaprlo nekega elektromonterja. — Peric je bil svoj čas jako vnet orjunaš, toda kasneje se je sprl z vodji Orjune ter je došlo do tožb radi razžaljenja časti. Kasneje je bil Peric radi ovadb svojih bivših prijateljev, da je italijanski vohun, skoro mesec dni v preiskovalnem zaporu in je bil slednjič vsled pomanjkanja dokazov izpuščen. Sovraštvo se je nadaljevalo. Ali je v kaki zvezi s tem umorom, bo gotovo dokazala tekoča preiskava. Pogreb umorjenca se je izvršil včeraj.

d Napad na vozeč autoomnibus. Včeraj je pripeljal v Ruše na božjo pot g Ogrin iz Sv. Jakoba v Slov. goricah cel autoomnibus romarjev. Na povratku je napadla autoomnibus okrog 13. ure truma šestih ljudi s kamenjem. Ko je avtobus zaradi prehudega bombardiranja obstal, je eden od napadalcev z nožem naskočil ljudi, ki so se vozili ter enega zabodel v levo stran prsi. G. Ogrin se je vrغل na napadalca ter ga držal tako dolgo, da so prišli ponj orožniki. Ranjenec je baje med tem že umrl. Motiv napada je, kakor pravijo, staro sovraštvo.

d Šahovska tekma v Mariboru. Slovenski in (avštro)-štajerski šahisti so imeli v soboto in včeraj sestanek v Mariboru, združen z meddeželno tekmo. V soboto zvečer je predaval urednik »Schachzeitung« z Dunaja g. dr. Becker v dvorani Zadrudne gospodarske banke »o šahovski olimpijadi« v Haagu. Na to se je vršila simultana igra med svetovnim mojstrom dr. Vidmarjem iz Ljubljane in 18 nasprotniki. V treh urah je 12 partij dobil, 3 zgubil in 3 remiziral. Včeraj so nastopili istotam razni igralci iz Slovenije in Avstrije (Štajerske), na vsaki strani 10. Zmagali so Slovenci s 7 : 3. Dr. Vidmar je igral z dr. Beckerjem dve igra izven konkurence z rezultatom 1 : 1.

d Umrl je v nekem sanatoriju na Dunaju znani tovarnar za usnje Viljem Freund iz Maribora v starosti 61 let.

d Iz sodne službe. V višjo stopinjo je poaknjen predmestnik okrajnega sodišča v Ormožu, g. dr. Janko Košan.

d Partizanske nagrade. V sobotni »Politiki« opisuje nekdo, kako se je veselil videti, kako lepo je napredovalo zadnjega četrstoletja šolstvo v vasi Podgorac, srez boljvački, Srbija: »Pričakoval sem iznenadenje in v resnici sem ga tudi doživel. Pričakovalo me je 21 šolarjev, enainvajset šolarjev iz pet razredov tamošnje ljudske šole... za štiri tisoč prebivalcev v vasi. Stvar so mi pojasnili z malo besedami. Pri nas imamo sicer zakon o obveznem obiskovanju šole, imamo pa tudi poslance in poslanske kandidate. In vsi ti imajo navado nagraditi svoje strankarske prijatelje z oproščanjem

1848
1928

80 let raziskovanja

je bilo treba, da se odkrije pravi Schichtov način pranja, ki obstoji v tem, da se

ŽENSKA HVALA

vzame za namakanje perila preko noči, zjutraj pa se za izpiranje uporabi

Schichtovo Terpentino milo

dece od šolskega obiska... « No — nečemo se bahati. Tudi pri nas bi se za take nagrade dobilo še nekoliko mandatorov.

d Pri nabiranju malin. Na planini Javor pri Vitanju raste zelo mnogo malin, ki jih hodijo ljudje iz cele okolice nabirati, posebno letos, ko imajo maline zelo lepe cene. Za nabiranje pa je treba imeti posebno dovoljenje. Te dni je zasačil graščinski nadzorovalni organ neko ženo, da je nabirala maline brez dovoljenja. Žena se je spustila v beg, je pri tem padla in porodila na mestu mrtvo dete. Za to zadelo se zanima sedaj državno pravdnštvo. Na isti planini so se tudi te dni stopili pri nabiranju malin kmečki fantje, pri čemur je bil neki Feliks Močnik, p. d. Boštjanov težko poškodovan.

d Iz celjske policijske kronike. Te dni je bil mir. Zaprli so edinole neko ločenko T., ki se je v pijanosti spozabila in v Pečuhovi kavarni v Gaberju razsajala.

Kino.

Mestni kino Celje. Ponedeljek 10., torek 11. in sreda 12. septembra: »Najlepša noč«. Sijajna veseloigra v 8 dejanjih. V glavni ulogi Laura la Planle, znana iz vefilmov »Polnočno sonce« in »Grad strahot«. V ponedeljek orkester!

Hmelj.

Poročilo Hmeljarskega društva v Žalcu iz Zorca.

Žatec, dne 7. septembra. Mirna kupčija, cene 2.200—2.500 Kč za 50 kg (74—84 Din za jeden kilogram).

Žatec, dne 8. septembra. Tendenca čvrsta, cene 2.200—2.500 Kč za 50 kg.

Dr. L. Pitamic:

Država.

(Dalje.)

Kakšne so te moderne potrebe, katerim neposredna demokracija ne more ustrezati? Neposredno demokracijo ima ona država, v kateri volilci ne izročijo zakonodajne oblasti izvoljenim poslancem, ampak jo sami obdržijo, in v kateri je upravna in sodniška oblast od njih samih izvoljena, kakor smo že poprej povedali. Ali morda ustreza modernim potrebam od volilcev izvoljena skupščina, v kateri poslanci, izvoljeni po dragih in strastnih volitvah, delo obstruirajo, se psujejo in tepejo kakor barabe in končono...? Ali ustreza modernim potrebam brezštevno uradništvo, ki smatra državno

blagajno za svojo domeno? Takšne zakonodajne in upravne oblasti ne smatrajo Švicarji za potrebne. Njim zadostuje njihova starinska suverena »Landsgemeinde« in njihova poštena in cenena uprava, katere se držijo že od l. 1291., ko so se trije kmečki praktantoni Schwyz, Uri in Unterwalden s prisego združili v večno zvezo (zategadelj »Eidgenossenschaft«). Če državni ustroj švicarske neposredne demokracije ne bi bil zdrav in dober, ne bi se pozneje praktantomom pridružili drugi mestni in deželni kantoni, in praktantoni bi ga gotovo že spremenili, če ne bi njihovim potrebam zadostoval. Marsikateri državljani iz države z »modernimi potrebami«, h katerim seveda spadajo tudi visoki davki, bi si želeli živeti pod neposredno švicarsko demokracijo, ki bi mu zajamčila mirno in zadovoljivo življenje. Ali to doseči ni pravi namen združitve ljudi in narodov v državo?

Jaz sem g. pisatelja želel opozoriti na gori našete nedostatke s tem namenom, da bi jih pri drugi izdaji »Države« po svoji uvidevnosti popravil v korist slušateljev in čitateljev.

*

V letošnjem mariborskem »Časopisu za zgodovino in narodopisje« je napisal kratko oceno Pitamičeve »Države« g. I. Šedivy. On piše: Država odločilno posega v življenje posameznikov, zajednic in cele človeške družbe. Zato je pač potrebno imeti o njej jasen pojem ter poznati temeljne zakone in pravila, ki vladajo ali bi naj vladali v razmerju države do lastnih in tujih državljanov. Kako naj dobi priprost človek jasen pojem o državi, če se ona postavlja, kakor kakšen fantom v razmerje do lastnih državljanov! Ali niso državljani država, ali vsaj glavni element v pojmu države?

G. Šedivy predbacuje g. Pitamicu, da razven izvrstne knjige S. Jovanovića »O državi« ne navaja avtor nobenega slovanskega dela in priporoča, da bi se ta nedostatek v drugi izdaji popravil. Priporoča mu tri svetle zvezde ruske državnopravne znanosti: N. Čičerina, Dimitr. Gradovskega, ki naglašajo potrebo, »da dobro pozna zgodovino politik«, a tudi državoznanec in pravnik, potem kot tretjega M. Korkunova, ki smatra državo za družabno zvezo svobodnih ljudi. Korkunov je prvi povdaril, da država ni oseba, subjekt, a tudi ne objekt, temveč razmerje (?).

Iz poljske pravne literature priporoča g. Šedivy »Pregled ustavne zgodovine Poljske« od St. Kutrzebe, iz češke pravne literature pa Kadlecevo delo »Zgodovina javnega prava v srednji Evropi«.

Nato omeni g. kritičar, da so »v poglavju o suverenosti nekatere pomote«, da bi se imela v poglavju o stanovski monarhiji omeniti Jagelonska Poljska (1386—1572), a poglavje o Zvezi socijalističnih sovjetskih republik bi se imelo dopolniti z boljševiski deli, ter končuje svojo oceno s sodbo: »Te opombe ne morejo niti najmanj zmanjšati Pitamičevi »Državi« njene visoke vrednosti. Brez dvoma bi se lahko z njo ponašal tudi vsak velik zapadni narod. Če bo g. profesor dr. Pitamic dopolnil svoje delo s tozadevno slovansko literaturo, bo zavzela druga izdaja eno izmed najčastnejših mest v znanstveni književnosti.« — Bo treba tudi popraviti zgodovinske pogrškeje!

Konstatujem, da sem med Slovenci jaz bil prvi, ki je v celjski »Novi Dobi« za časa, ko je naša konstituanta imela izdelati ustavo, prikazal ustavo Švice kot vzor moderne demokratske ustave, potem pa napisal svoja razmotrivanja o aktualnih državnih, ustavnih in socijalno-gospodarskih vprašanjih v Jugoslaviji. Te moje članke je l. 1921. Zvezna tiskarna v Celju tiskala kot ponatis iz »Nove Dobe«, a založil jih je njen urednik g. V. Spindler ter jih razposlal pod naslovom »Zbirka razprav javnopravne vsebine« med poslance konstituante.

V razmotrivanjih sem napisal poglavja: 1. Kaj je država, kaj ustava, kaj konstituanta. 2. Državne oblike. 3. Zgodovinski razvoj eno- in dvodomnega sistema; za kateri sistem bi se imela naša konstituanta odločiti? 4. O volilnem redu za prvo in drugo komoro. 5. Kako so drugi narodi izdelovali svoje ustave. 6. Socijalne in gospodarske odredbe v nemški ustavi. Potemtakem sem jaz že leta 1921 razpravljal o mnogih zgodovinskih in državnopravnih stvareh, o katerih je pisal gospod Pitamic v svoji »Državi« še le l. 1927.

(Dalje prih.)

Emilijan Lilek.

Skrb za narodno zdravje v Južni Srbiji.

(Dalje.)

Jako mnogo se je delalo proti trebušnemu legarju v Skoplju, kjer so bili cepljeni proti legarju v zimi leta 1926 vsi šolski otroci (nad 6000) poleg druge publike, z izvrstnim uspehom. Medtem ko je preje največje število obolelih bilo ravno med šolsko mladino, je v l. 1927. med cepljenimi šolskimi otroci bil prijavljen samo en slučaj trebušnega legarja.

Ravnatoko so se higijenske ustanove resno lotile problema škrlatinke. Okrog 15.000 otrok je bilo cepljenih

Šolske knjige

za vse šole, ki so določene v šolskem letu 1928/29, se dobijo v knjigarni in veletrgovini s papirjem

Goričar & Leskovšek, Celje

18 Kralja Petra cesta šte. 7—9 in Glavni trg šte. 14.

Vse šolske in risalne potrebščine

se dobijo v veliki izbiri in najceneje v knjigarni in veletrgovini s papirjem

Goričar & Leskovšek, Celje

Kralja Petra cesta šte. 7—9 in Glavni trg šte. 14.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica
Din 50,000.000.—

Rezervni zaklad okoli
Din 10,000.000.—

Centrala: Ljubljana, Dunajska c.

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Prevalje, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Trst.

Brzojavni naslov:
Banka Ljubljana

Telefon št. 261,
413, 502, 503 in 504

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

proti škrlatinki samo na ožjem oemlju zavoda, a daljih 10.000 na ostalem ozemlju. Uspeh je bil splošno zadovoljiv, v nekaterih krajih pa odločilen, posebno v tetovskem okraju, kjer je ljudstvo samo ponovno prosilo, da pridejo zdravniki cepiti, in se je dobrovoljno obvezalo, da bodo vsi otroci dovedeni na cepljenje proti škrlatinki.

Splošno se misli, da v Južni Srbiji nalezljive bolezni razsajajo v veliko hujski meri kot n. pr. v Sloveniji. Izuzevši malarijo to ni res. Začudil se bo marsikdo, ko izve, da je griža relativno mnogo bolj čest gost v Sloveniji kakor pa v Južni Srbiji, da trebušni legar ni nič bolj razširjen kot v Sloveniji, da je davice v Južni Srbiji mnogo manj, da so bile epidemije škrlatinke v Sloveniji mnogo strašnejše. Da

Vinska klet

se odda v Celju, Gregorčičeva ul. 3. Pojasnila pri odvetni ku dr. Vrečko, v Celju.

tuberkuloza vlada v Sloveniji v zelo velikem številu, to je tako znano.

2. Oddelek za malarijo ima ravno v Južni Srbiji najobširnejše delavno polje. Malarija je neovrženo eden najvažnejših problemov Južne Srbije. Ni v vseh krajih enakomerno razširjena: v nekaterih je sploh ni (posebno v gorskih krajih), v drugih zopet v sezoni (od julija do oktobra) do 80% prebivalstva boluje od nje. Splošno se lahko reče, da je od 1.600.000 prebivalcev Južne Srbije za čas sezone okrog 200 do 300.000 bolnih od malarije. Tu je potrebna nagla pomoč. Treba je bolne zdraviti. Zato poleti in jeseni higijenski zdravniki in pomožno osebje stalno hodijo po malaričnih krajih, preiskujejo malarične bolnike in jim dele brezplačno kinin, kot zdravilo proti malariji. Več 100.000-em je na ta način v zadnjih par letih v Južni Srbiji dana potrebna pomoč. S tem je storjeno jako mnogo ali ni še vse. Znano je, da je vzrok malarije krvni parazit plasmodij, da njega prenosil od bolnega na zdravega človeka komar anopheles. Ako ozdravimo večino bol-

nikov, smo s tem preprečili vsaj deloma nadaljnje širjenje malarije, ker anopheles bolezen nalezijo lahko samo od bolnega človeka. Vse bolnike je pa nemogoče ozdraviti, zato je treba preduzeti mere tudi proti samim komarjem: uničiti anophele, pa ne bo malarije. To je mogoče izvršiti samo deloma. V raznih močvirjih, ob gorskih potih, v vodnjakih, v lužah okrog hiš se množi njihov zarod. Tam je treba uničevati njihove ličinke. Zato se polivajo vode s petrolejem, posipajo s Schweinfurtskim zelenilom (Schweinfurtergrün), da bi radi teh sredstev ličinke poginile. Čim manj ličink, tem manj anophelov, tem manj malarije. Poleg tega se mora človek čuvati sam. Ne hoditi zvečer in ponoči na prostem v krajih, kjer je mnogo malarije. Spati treba pod komarnikom in v sobi z zamreženimi okni.

3. Parasitološki oddelek se bavi s proučevanjem in uničevanjem raznih parazitov in škodljivih insektov, posebno črevesnih parazitov (glis), dalje uši, stenic, anophelov in navadnih komarjev.

Na kemijskem oddelku se preiskujejo razna živila, posebno mleko, moka in mast. Dalje razne navadne in mineralne vode, katerih je v Južni Srbiji jako mnogo, analizirajo se razne rude itd.

5. Delovanje Pasteurjevega (antiribičnega) oddelka je podobno delovanju Pasteurjevega zavoda v Celju, samo da je število ugrizenih nekoliko večje, ker spada pod zavod večje ozemlje. Vsak bi pričakoval, da je pasja steklina radi velikanske množice psov po mestih in vaseh v Južni Srbiji jako pogosta bolezen, pa ne drži. V naši državi je steklina najbolj pogosta v Banatu, nato v Sev. Srbiji, Hrvaškem in Slavoniji, Bosni, šele nato pride Južna Srbija na vrsto. Število umrlih ljudi od stekline je pa celo v Sloveniji večje (radi Medjimurja in Prekmurja) kot v Južni Srbiji, ker se tu vsi zavedajo nevarnosti te bolezni in se skoraj vsak pride zdraviti, medtem ko se v Sloveniji navadno niti ne sumi, da bi pes mogel biti stekel, in se zaradi tega ugrizeni ljudje pogosto ne zdravijo. (Dalje prih.)

Francoske Barrett čepice

v vseh barvah, moške, damske in otroške dospele.

Otroške Din 20.—, damske Din 35.—. Modna in konfekcijska trgovina DRAGO CERLINI, Glavni trg št. 14.

Premog iz vseh rudnikov in najboljših vrst dobavlja in dostavlja najcenejše

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Proda

se po ugodni ceni

polpokrit eno ali dvovprežni voz, nekaj konjskih vpreg za težko in lahko vprego in par volovskih komatov. Istotam se proda večje število hrastovih sodov v vseh velikostih in v najboljšem stanju. Naslov se poizve v 4 upravi lista.

Dobro ohranjen

otroški voziček

se proda. Poizve se v pekarni J. Achleitner.

Prazno sobo

išče starejša gospodična s 1. oktobrom. Ponudbe z navedbo najemnine pod šifro „Prazna soba“ na upravo lista.

Gospodinje!

uporabljajte za čiščenje:

parketa, linoleja, pleskanih tal, pohištva, šip itd. samo

„KOMET“, tekoči vosek

ki je najizdatnejša, najcenejša in najboljša politura za tla. Čiščenje z njim je brez truda. Zahtevajte ga v trgovinah ali direktno pri Drag. VIDARIČ, 29 Celje, Javno skladišče. 16

Izposodite si električni aparat!

Sprejme se

učenec

z primerno šolsko izobrazbo, z lastno oskrbo, v špecerijski in delikatesni trgovini Karl Loibner, Celje. 1-2s

Kupi se dobro ohranjena, moderna postelja

iz temnega lesa. ev. iz medi (mesing). Ponudbe na upravo.

Gramofoni in plošče

iz tovarne Edison Bell-Penkala Ltd. kakor tudi plošče „His Master's Voice“ in „Columbia“ katere vodi imenovana tovarna na zalogi, se dobijo proti gotovini in po zelo ugodnih obrokkih pri

Goričar & Leskovšek, Celje

knjigarna in veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi predmeti.

Inserirajte v „NOVI DOBI“!

Delaj, nabiraj in hrani, varčevati se ne brani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri stavbeni in kreditni zadrugi z omeji. zavezo v Gaberju pri Celju

Varčuj v mladosti, da stradal ne boš v starosti!

LASTNI DOM

Obrestuje hranilne vloge po 6 1/2 %

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše. Jamstvo za vloge uad 2,000.000 Din.

Marljivost, treznost in varčnost so predpogoj npravnosti!

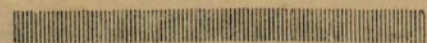
Pri naložbi zneska do 50 Din se dobi nabiralnik na dom.

Iz malega raste veliko!

Pisarna v Celju Prešernova ulica 6.

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige, lepake, letake, pisemske glave, kuverte, vabila i. dr. Vam nudi v okusni izvedbi in po zmerni ceni

Zvezna tiskarna v Celju